

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/4 6. uri popoldne.

Štev. 83.

V Ljubljani, v torek 14. aprila 1885.

Letnik XIII.

Gospodje volilci!

Naši kandidatje za letošnje dopolnilne volitve v mestni zbor Ljubljanski so:

V I. razredu,

ki voli v četrtek 16. dan aprila:

Henrik Ničman, bukvovez in hišni posestnik;

Dr. Jos. Starè, hišni posestnik in c. kr. pristav finančne prokurature;

Josip Tomek, grajščak;

Janez Velkavrh, posestnik tovarne.

Národní volilni odbor.

Kmetom v pomoč.

Píše Ivan Belec.

Predgovor.

Marsikdo se bo morebiti vstrašil, ko bo čital besedico „predgovor“, češ, to bo pa že dolga in najbrž preučena razprava, te ne bom čital. Nepotreben strah. Nekaj tednov bo res trajalo, ker se bodo v nji obravnavale vse važneje točke agrarnega vprašanja s posebnim ozirom na kranjsko deželo. A prizadeval si bom, vsako reč kolikor mogoče s kratkimi besedami povedati. „Učena“ pa ta razprava ne bo nikakor, samo ta-le predgovor bo nekoliko navihan. Kdor ne mara „učenega“ čitati, naj danes pusti in jutri začné; od juternjega dneva naprej bo vse tako umljivo pisano kakor v Mohorjevih bukvah.

Zdelo se mi je primerno nekoliko opazk za predgovor napraviti. Ker pa želim, da bi bile te opazke kratke, posluževati se moram vednostnih izrazov, kajti, ko bi hotel to poljudno pisati, bi moral vse opisovati in predgovor bi bil tri- ali štrikrat dalji.

Z lansko kmetijsko „enkêto“ (zbor ravno za to reč) se je pri nas „agrarno“ (kmetijsko) vprašanje postavilo na dnevni red. Dr. Vošnjak je o njem pisal in bo še pisal v „Matičnem letopisu“. Skrbimo

tudi mi drugi po svoji zmožnosti, da to vprašanje ne pride raz književni dnevni red, pravim raz književni dnevni red, kajti v življenji bo to vprašanje vedno na vrsti in kolikor bolj bi mi v knjigi o njem molčali, toliko bolj in nevarnejše bi se v življenji razodevalo.

Pisal bom popularno (poljudno, po domače), da se tudi neomikani, zlasti kmetje, ktere agrarno vprašanje najbolj zadeva, o njem podučé. Kmetje sicer dobro vedó, da se jim krivica godí ali pravih vzrokov ne vedó in tudi ne vedó, kako bi se dalo pomagati. Tistim, ki so v novejši narodno-gospodarski literaturi izvedeni, sicer ne bom mogel dosti novega povedati ali na nekaj novih misli bodo vendar naleteli, kakor v vsakem spisu, ki ni zgolj „kompilacija“ (z drugih spisov prepisano).

Zakonodajalstvo, podkrepljeno po rimskem pravu je kmetskemu stanu podlago zbiló (spodneslo). Liberalizem je v imenu svobode raztrgal vse socijalne zveze, bodisi stanove, bodisi zadruge, raztrgal je vse v atome in individue (drobce in osebnosti). Sploh liberalizem družega ne zná kot razdirati, pozitivnega delovanja ne pozná. Kedar bi vse podrł, kar je natornega, kar je krščanskega, bi svojo nalogo dovršil in nasledoval bi mu nihilizem. To moramo zabraniti, pomagati moramo, da se atomi zopet spravijo v organično celoto.

Življenje se razvija in se ne more nikdar vstaviti; kedar se vstavi, pride smrt. Ono ostane sicer vedno isto, obliko pa vedno spreminja. V prejšnjih stoletjih se je kmetski stan razvijal pod fevdalnim zistemom. To je bilo za prejšnjo dobo primerno in dobro. S tem pa nikakor ne rečemo, da fevdalni zistem ni imel pomanjkljivosti, imel jih je kakor vse, kar je človeškega; posebno veliko jih je imel, odkar je bil po liberalizmu popačen. Fevdalna oblika je postala s časoma pretesna, kar je prej varovalo, je pozneje začelo stiskati. Fevdalni oklepi bi se bili pri bujnem življenji sami razdrobili, ko bi tudi liberalizem ne bil pomagal. Fevdalnost je pala, liberalizem ni hotel in ni mogel dati primerne oblike in kmetski stan je razpal v individue. Ti individui nimajo več pravega življenja, a životarijo še

vendar in to je naše upanje. Pustimo, da se posamezni atomi po natorni privlačnosti združijo, odstranimo vse, kar to združenje zavira in dobili bomo brez iskanja obliko, ki je današnjemu času primerna in ta oblika se imenuje asocijacija (združevanje). Poberite kosce, da konca ne vzamejo. To je konservativna politika, ki išče vse, kar je dobrega, če je tudi morebiti popačeno, ohraniti in za novo življenje pripravno storiti.

Pod bremenom nakopičenih dolgov in zaradi morilne sape liberalnih postav kmetje in sploh producentje (pridelovalci) komaj vegetirajo (životarijo). Odpravimo, kar je protinatornega in kmetje se bodo ojačili. S tem se bo pretrgala zgodovinska nit in nastopila bo revolucija (vstaja), ki bo vničila Evropo. Tedaj ali reformacija (prenarejenje) ali pa se bodo deposidirani (brezposestni) kmetje pridružili anarhistom in vsi bajoneti ne bodo zabranili revolucije, kakoršne svet še ni videl.

Liberalci so bili do zdaj še vedno identični (enaki, isti) z velikimi ali židovskimi kapitalisti. Vrednost se je od posestva ločila s svobodnim in prisiljenim zadolževanjem. Posestvo ima kmet, vrednost posestva pa kroži v dolžnih pismih in se za njo na borzi igra. Kmet dela v potu svojega obraza za špekulanta, za kapitalista. Naša in natorna tirjatev je, da se v prihodnje vrednost od posestva ne sme več ločiti ali kar je isto, da se dolg na posestvo ne sme več delati.

Kmeta ne sme nihče z njegovega posestva prepoditi, kmet mora zopet postati stabilen element (stalen živelj, stalna prvina). Tacega elementa je bilo vedno treba, treba ga je pa še velikobolj zdaj, ko je ves svet z mašinami in železnicami mobiliziran (premakljiv). Drugač se zgubi ravnotežje. To so spoznali sicer liberalni, a vendar zelo praktični Amerikanci. Napravili so kmetske domove, ki se ne morejo niti razkosati, niti zadolžiti, niti po sili prodati.

Kmetskemu stanu je prirojena ljubezen do domovine. Povsod dobro ali domá najbolj, ali po latinski: ubi patria, ibi bene. Ali ta ljubezen mora zginiti, kakor hitro kmet spozná, da je posestnik le

LISTEK.

„Dvanajsterim večerom“ drugi dodatek.

(Dalje.)

Dalje sem tako sodivši ob enem vendar poezije ločil od pesnika kot človeka in katoliškega duhovna ter ga izgovarjal, kolikor je li mogoče bilo. Saj vendar pravim s podčrtanimi besedami, da je naš pesnik nevedé in nehoté navzel se pesnitičnega duha; na drugem kraju spet ponavljam, da je zabredel na polje panteističnega fatalizma.

In predno sem začel ocenjati njegove pesni, opravičil sem ga tako, da po mojem mnenji bolj logično se sploh nikoga ne more opravičiti; pisal sem tako-le: Sicer ne gre tu za pesni, kakoršne nahajamo tiskane v znani knjigi, ne za pesnika subjektivno mnenje, kako je on mislil, ali še misli o teh ali onih resnicah, za to nam ni nič mar, to so skrivnosti njegovega srca; tudi se človek večkrat v besedi ali pismu nevedé drugače izrazi,

kakor v sreči misli ali čuti; to je ona nedoslednost, ktero zakrivi človeška nepopolnost in slabost, in ktera se več ali manj razodeva v vsakem tudi najznačajnejšem možu. Tako sem govoril. To je vendar jasno.

Zatoraj se pa čudim, kako more moj g. nasprotnik oziroma na mojo kritiko tako-le dalje pisati:

Pač, ako bi bilo res, kar trdi g. M., bolje bi bilo, da bi g. Gregorčič, ta pohujševalec ljudstva, nikdar ne bil rojen na svetu (Mat. 26, 24); ali pa, da bi se mu mlinsk kamen obesil na vrat, ter se potopil v globočino morja (Mat. 18. 6.)!

Čemu pa to! S kako pravico moj nasprotnik uporablja one svetopisemske besede na pesnika, opirajoč se na mojo kritiko? Ne vé li, da se je le onim bati božjega maščevanja in kazni, kteri vedé in hoté pohujšujejo ali sploh grešijo. Saj ta je vendar eden izmed temeljnih principov v morali. Jaz sem pa izrečno priznal, da je pesnik nevedé in nehoté zabrel v one zmote. Čemu toraj govoriti o mlinskem kamnu?

Kakor se meni zdí, sem po mnenji mojih nasprotnikov že s tem smrtno, neodpušljivo grešil, da sem se sploh predrznil pesnika kritikovati, ako ga

nisem imel brezpogojno slaviti. Pri nas je namreč že splošno obveljala navada, da kjerkoli se nahaja lep jezik in dovršena oblika, se slepo in rekel bi zatelebano hvali, povzdiguje brez razločka, ne le oblika, ampak tudi vsebina; ne vem, ali nočemo, ali ne moremo sploh več ločiti misli od besede. Tako zdí se, da je tudi naš pesnik veliko njih tako očaral z besedo, da vpijanjeni že več ne vidijo in ne slišijo, kaj govori. Zatoraj pa gorjé, kdor se loti le dvomiti o njegovi nezmotljivosti. Toda mene oblika malo moti; pesnik, kakor vsakdo drug, ki govori v človeškem jeziku, hoče kaj povedati, kaj izraziti, misel, idejo; ideja vsaka pa ali se zлага z resnico, ali ne, kaj tretjega je nemogoče, ker resnica je ena. S tega stališča sodim pesnika brezobzirno kakor vsakega drugega človeka, ker meni pesnik ni bog ali polubog, ki bi sam resnici zakone vstvarjal, ampak smatram ga podložnega resnici, ter mu ravno zaradi omamljive oblike še manj prizanašam, kakor drugim pisateljem, ako najdem, da se je pregrešil proti zakonom večno nepremeljive resnice. Ko nam gré za resnico, mi je le Bog nezmotljiv v nebesih, na zemlji pa njegova sv. cerkev in nje poglavar. Da bi razrušil sovražno trdnjavo, ktero sem

po imenu, da ga lahko vsak dan prepedé, da je brez doma. Bomo li v nadomestilo iskali domovinske ljubezni v fabrikah ali pri trgoveih, katerim velja: ubi bene, ibi patria (kjer dobro, tam domovina)?

Kedar se liberalizem premaga na narodno-gospodarskem polji, premagan bo ob enem tudi na političnem in cerkvenem. Želim, da bi v ta namen nekoliko pripomogla naslednja razprava.

Vem, da vsake stvari ne bom dosti pojasnil, a kaj čem, v kratkih sestavkih se ne morem na vse ozirati. Marsiktere definicije (oznambe) ne bodo dosti precizne (določne), nekatere bodo tudi pomanjkljive v vednostnem oziru, ali v popularnem spisu ne more biti drugač. Tudi ne pričakujem, da bi se kdo z vsemi mojimi nazori vjemal. Pričakujem pa in želim, da bi vsakdo, ki bi se nad čem spodtikal, naznanil v „Slovencu“ kaj in zakaj. Pripravljen sem vse svoje nazore obširno zagovarjati, eventualno (slučajno, če treba, če spoznam) se boljših poprijeti. S tem bi se čistilo naše obzorje in bližali bi se enotnemu agrarnemu programu (načrtu). Tacega nam je treba, kajti marsiktera tirjatev, ki se sama na sebi opravičena zdí, ni opravičena v zvezi z drugimi tirjavami.

Vsa razprava bo samostojna, le v dveh ali treh odstavkih se mislim bolj tesno okleniti Gerdolla in Meyerja. Pisatelji, na ktere se bom posebno oziral, so: dr. Vošnjak, H. Pospischil, H. Gerdolle, baron Vogelsang, dr. R. Meyer, G. Lienbacher, dr. G. Ratzinger, Fr. Hitze in drugi.

(Dalje prih.)

Tajnikovo poročilo o delovanji „Slovenske Matice“ l. 1884.

(Dalje.)

Slovanski svet praznuje letos tisočnico po smrti sv. Metoda. Samo ob sebi razumljivo je, da mora „Matica Slovenska“, kot prvo slovensko literarno društvo, v tej zadevi kaj primernege ukreniti. Odbor meni, da društvo ta praznik najprimernejše praznuje s tem, da seznaní slovensko občinstvo s koristnim in vspešnim delovanjem tega slovanskega blagovestnika, ktero naj bi se podalo po strokovnjaku opisano in dostojno ocenjeno. Storil je za to že potrebne korake, g. prof. dr. Kos mu je obljubil, da izvrši delo o pravem času, tako, da je bo Matica izdala, kacic 10—12 tiskovnih pol obsežno letos kot posebno društveno knjigo.

Matica hrani še več družih rokopisov, med katerimi naj bodo omenjeni sledeči: 1. in 2. „Logika“ in „Dušeslovje“, spisal dr. Križan; 3. „Laško-slovenska slovnica“, spisal Križman; 4. „Flora slovenskih dežel“, I. del spisal profs. Glovacki; 5. „Koča za vasijo“, povest; iz poljskega poslovenil L. Podgoričan itd. Jeden ali drugi teh spisov se bo moral prej ali slej objaviti, posebno z ozirom na to, ker je imela Matica zaradi njih že manj ali več stroškov, kateri bi bili sicer zgubljeni. Odbor je sicer prišel do prepričanja, da ne kaže za neizgotovljena dela izdajati denarjev in delati stroškov in je vsled tega sklenil, da se izplačujejo pisateljske nagrade za posamične spise še le tedaj, ko so dotični spisi že

sezidal proti pesnikovi nezmotljivosti, zagnal se je moj g. nasprotnik pred vsem drugim na mojo oceno „Človeka nikar!“, kot temelj vsemu zidovju, češ, ako se mu tu posreči, omajalo se bo celo poslopje. Vendar moram koj omeniti, da si tu moj nasprotnik preveč obeta; ko bi se mu že tudi posrečilo rešiti ta temelj. Res sicer, da sem ga jaz sam napeljal k temu sladkemu upanju, pisóč: tu ali je vse ali nič; na to se on tudi izrečno sklicuje. Vendar pa moram, ako prav ni častno, sam priznati, da sem one besede nepremišljeno zapisal; zatoraj jih prekličem in rečem: tu je nekaj, je dosti, a vendar ne vse, ker tudi drugod pri pesniku se najde še kaj, se najde še dosti, tako, da če bi tudi ne imeli „Človeka nikar“, vendar sodba o njegovih poezijah izrečena ostane po vsem opravičena. S tem pa jaz nič ne zgubim, akoravno se toliko ponižam, da popravim to, kar sem prvokrat zapisal, pač pa dobim; a zgubi dosti moj gosp. nasprotnik, ki si obeta, da me zamore edino le s „Človeka nikar“ po vsej vrsti pobiti. Ne dám si tako hitro do živega ne tako lahko, kakor bi kdo rad mislil.

Zdaj pa pogledimo si vendar-le glasovitega „Človeka nikar!“

dotiskani in objavljeni. To stališče je odbor v zadnjem času prav dosledno zavzimal nasproti gg. pisateljem.

Iz naštetih deloma, že delj časa hranjenih, deloma v zadnjem času poslanih, deloma objavljenih rokopisov je razvidno, da je Matica s književnim gradivom precej dobro preskrbljena.

Za lansko leto je plačalo Matici letnino 1079 članov, tedaj v primeri s prejšnjim letom zelo isto število. Naj mi bo dovoljeno, narediti v tem oziru nekoliko opazk. Precej zanesljivo merilo za napredek in pešanje kacega društva je naraščanje ali padanje števila njegovih udov. Resnica je, da nahajamo v imenikih družabnikov pri posamičnih Letopisih znanovanih v letih 1870—1880 po 1400 celó do 1900 letnikov. Toda ti letniki niso bili ob enem vsi plačniki. Marsikdo se je za uda oglašil, plačal pa ni. Število taci neplačujočih letnikov je v letu 1875 in 1876 znašalo po 700 in še čez. Zaostaline in dolgovi na letninah so se bili vsled tega močno nakopičili. Le po velikem trudu in po obilem pisarenji se je odboru posrečilo jeden del teh zaostalin iztirjati. Če uvažujemo te dejanske razmere in ne smatramo neplačujočih letnikov za ude, kar tudi po pravilih neso, pridemo do zaključka, da se Maticne razmere gledé števila udov nikakor niso poslabšale. V zadnjih štirih letih ima še nasprotno Matica po 150—200 plačnikov več, kot jih je imela v letih 1878—1880, kadar število letnih plačnikov še po 1000 ni znašalo. Sploh je pa imela Matica le jeden samkrat več kot 1500 udov letnikov, ki so v resnici letnino tudi plačali. Ker Matica v zadnjih letih sprejema v imenik le plačnike in razpošilja društvene knjige le onim, ki so letnino plačali, se je seveda število letnikov navidezno zmanjšalo; dohodki od letnine so pa ostali isti. To v pojasnilo nasproti onim trditvam, ki merijo na pešanje društveno. Da Matica dospe do jako potrebnega in že zdavno zaželjenega reda, da se odstrani neredno vplačevanje maticne udnine in ž njim zavlčevanje natiska društvenih knjig, je odbor nadalje sklenil, naj se znanprej pobira udnina prihodnjega leta takoj pri razpošiljanji knjig pretečenega leta, kot se godi to jednako, brez vsake ovire in z odobravanjem družabnikov samih pri družbi sv. Mohora. Poslali so se pozivi v tem zmislu do vseh poverjenikov. Tiska se v zadnjih letih le po nekaj malega več iztisov društvenih knjig, kot je družabnikov samih Vsled tega so društvene knjige za 1882. in 1883. leto razen „Spomenika“ popolnoma pošle, in je od lanskih društvenih knjig le še malo iztisov na razpolaganje.

V poverjeništvu se je zgodilo vsled smrti ali pa vsled preselitve poverjenikov iz dosedanjih bivališč dosti sprememb. Druge poverjenike dobili so okraji: Novomeški, Radovljiški, Loški in Kamniški v Ljubljanski; Brežki, Laški in Ptujski v Lavantinski; Koprski, Sežanski, Pazinski, Buzetski in Kastavski v Tržaško-Koperski škofiji. Izpraznjene so še začasna poverjenišstva: Bistriško (vnovič,) Trebanjsko, Novocerkviško in Reško.

Neizprosna smrt je v zadnji dobi hudo in občutljivo posegla v maticne kroge. Matica je zgubila dva častna člana gg. biskupa Rajevskega in pesnika Vesela Koseskega. Zadnjemu položila je po

Predno sem v „dodatku“ to pesen začel ocenjati, navedel sem najpred verze:

A eno te prositi smém:
Iz praha vzgôji ti evetieo,
Podári lôgu pévko - ptico,
Katerokoli vstvari stvar;
Kedor bi pa ko jaz na svéti
Imel čútiti in trpéti,
Mej dvômi, zmótami viséti —
Človeka — vstváriti nikár!

Potem sem rekel:

V zadnji vrsti je gotovo jedro prošnje: človeka ne vstvariti, ki bi enako pesniku imel biti nesrečen. Toda pogledimo natančneje, rekel sem, kaj pesnik imenuje „prošnjo“, morda vendar njegove besede izrazijo še nekaj drugega.

In res, to „drugo“ dokazal sem, da je svét, kterege pesnik daje Bogu Stvarniku, v prvih vrstah mu „svetuje“, kaj naj stvari, ako hoče, v zadnjih pa svetuje, česa nima stvariti ali recimo mu „odsvetuje“. To svetovanje krstil sem tudi za nauk, ali pa, ako že hočemo, postavo.

(Dalje prih.)

Tržaški čitalnici na rakev venec. Matica žaluje nad izgubo odličnih ustanovnikov: škofa dr. Zlatoustu Pogačarja † 25. januarja 1884, deželnega in državnega poslanca Mihaela Hermana † 15. decembra 1883; kanonika in poverjenika jubilarja Žuže † 18. januarja 1884, škofom imenovanega kanonika dr. Ivana Gogale † 4. maja 1884, župnika Jarija Kraševica, zdravnika Al. Vancaša, veleposestnika Al. Lenčeka, trgovca Skodlarja, um. župnika Luke Hitija, um. c. kr. profesorja Mihaela Peternela, um. c. kr. višjega sodn. svetnika Franca viteza Gariboldija, kanonika Josipa Pavšlerja, deželnega poslanca viteza Schneida, dekana, pov. in jubilarja Josip Juvančiča, dekana in poverjenika Ivana Kovačiča, deželnega poslanca in grajščaka Dragotin Rudeža, kanonika Franca Kramarja, dekana in poverjenika Valentina Pušavica, poštarja, posestnika in poverjenika Ivana Debevea, dekana in poverjenika Ivana Urbančeka, trgovca Kapusa v Celji, vodjo Markoviča na Reki, posestnika in poverjenika J. Vilharja v Pudobu, dr. Antona Prusa, odvetnika v Konjicah i. dr. Bodi jim blag spomin!

Več bralnih društev, čitalnic, knjižnic, ljudskih šol itd. prosilo je Matico, naj bi jim podarila knjig iz svoje zaloge. V svesti si, da se to sklada popolnoma z društvenimi pravili in nameni, uslišal je odbor vselej take in jednake prošnje ter jim poslal po jeden ali tudi več iztisov taci knjig, kojih ima Matica v svoji zalogi še obilo na razpolaganje.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. aprila.

Notranje dežele.

„Irredenta“ po Tržaški okolici rogovili noč in dan in ji nikaka priložnost ni preslaba, samo če se ji posreči, nekaj nevednih kmetov za-se pridobiti. Posebno pa sedaj pribija kolikor more, ker so zopet volitve za državni zbor pred durmi in ji je na tem ležeče, da bi okoličane kolikor toliko preslepila, da bi več Nabrgoja ne volili. Politično društvo „Edinost“ si sicer prizadeva, kolikor ji njene moči dopuščajo, da vpliv irredentovskega društva spodbija; časniki slovenski v Trstu izhajajoči se tudi prav hvalevredno trudijo vničevati zapeljive nauke irredentovskega društva „Concordija“ ali kakor jo v Trstu naši imenujejo „Cikorija“ in njene pristaše „cikorijaše“. Le-to društvo vleče svojo moč iz denarja neodrešenih patronov Tržaških; najhujši sovražniki Avstrije so njeni najtrdnjej stebri in tistim je ravno vse na tem ležeče, da bi se irredentarske ideje kolikor toliko med prosti narod razširile. Prijatelji naši, pazite na te lažnjive preroke, ki se v slovenskem kožuho po okolici klatijo in ljudi begajo z lažjo, da je društvo edino le na tem ležeče, med Lah in Slovenci sporazumljenje napraviti. Kaj pak da! Lah in Slovenci se že tako razumejo, kolikor je Lahom tega potreba. Naj le poslednji opusté svoje nasilstvo, svoje škilenje preko Adrije in naj pripoznajo Slovincem pravice, ki jih imajo ondi od Boga in države že po svoji naravi, pa „Cikorije“ ne bo potreba.

Dolenje-avstrijski poljedelci so nad svojimi zastopniki v državnem zboru že obupali in si hočejo sami pomagati, kolikor bo to namreč po postavnem potu mogoče. Sprevideli so, da njihovim zastopnikom v državnem zboru ni za drugega mar, kakor za veliko-nemške ideje in pa za brezplodne debate; od tega si pa na kmetih, kjer so davki vedno večji, pridelki pa vedno manj vredni, nihče ne nasiti. Kmetu je čas praznega politikovanja potekel; on hoče za drage debate nekaj dejanskega, nekaj praktičnega za-se, da mu bo mogoče dihati, kajti sedanji položaj ga naravnost vdušiti žuga. Vse to so dolenje-avstrijski kmetje spoznali in so napravili med saboj politično društvo „Mittelstrasse“, čegar jedne resolucije začetek o šolstvu smo že nedavno prinesli. Glavno načelo tega društva je lastna pomoč po postavnem potu, in so vsled tega določili, da se ne bodo k nobeni stranki nagnili, in naj bi jim tista tudi zlate gradove obetala, ker so prepričani, da je v strankah straukarska in visoka politika le lastna domišljija na prvem mestu, za ubogega trpina, kmeta, se pa živa duša ne briga, ali vsaj tolikanj ne, kakor bi se to spodobilo; breme njegovo je od leta do leta neznosnejše in tega ravno hočeje si kmetje sami odvaliti, kolikor jim bo postavna pot dopuščala. Liberalnim nemškim časnikom ta sklep ni po volji in trdijo, da bi „Mittelstrasse“ le tedaj kaj prida doseči mogla, ako se tej ali oni večji stranki pridruži. Kmetom nižje-avstrijskim pa to ne gré nikakor v glavo in skoraj, da jim moramo na podlagi današnjih izkušenj tudi mi pritrditi.

Vnanje države.

Svet je okrogel in zato tudi povsod enak, ljudje so si na njem podobni, kakor krajcar krajcarju, vsaj

po svojih delih. Kedar je treba mošnje odpreti za kako slavnost tega ali onega slavnega moža, tedaj jih raztezajo na široko in velike svote netopirjem enako kar frčé iz njih, posebno pa še, ako se dotični nadjajo, da se bode po časnikih bralo, koliko je ta ali oni dal. Če je pa treba lačnemu bratu solzo obrisati, je pa vsakega krajcarja škoda! Tako je pri nas in tako je na *Nemškem*! Za Bismarkovo slavnost in za nakup grajščine Schönhausen imeli so takoj skupaj 4 milijone; zbirka za zapuščene sirote tistih delavcev, ki so v Dudweilskih jamah žalostno poginili in njihovi zapuščeni otroci in nepreskrbljene žene lačne z bledimi obrazi in vdrtimi očmi za skorjico kruha stikajo, pa še borih 3000 mark ne dosega. Po kaj tudi? Saj tukaj ne bo nihče po časnikih bral, koliko vinarjev je dal Mihel, koliko Hans, koliko Sepl; pri Bismarkovi buri si je pa morda ta ali oni, ki je nenavadno veliko svoto odrinil, nastalo praznoto v listnici založil s sladko nado, da mu prileti od zgoraj kak „križec za zasluge“. Bismark si je res že dolgo časa želel posesti gradú, kjer so živeli njegovi dedje in prav nič nimamo proti temu, če so mu ga Nemci podarili v očiščel zaslug, ki jih ima železni kancler za nemško domovino; toda pri vsem tem naj ne pozabijo nesrečnih, ki so čez noč postali iz ubozih a vendar srečnih ljudi.

Nadškofijski sedež na *Poznanjskem* mislila je pruska vlada oddati in je za to imenitno mesto odločila stolnega kapitularja dr. Wanjuro. Rim tega predloga ni sprejel, pač pak so menda iz Vatikana v Berolin odpisali, da bode dr. Wanjura dobil drug škofijski sedež in to v Frauenburgu. Ta določba je Pruse še bolj potrdila v svoji ideji, da Poljaki po iztočni Prusiji ne mislijo prav na nič drugega, kakor na to, kako bi se zamogli odtrgati od pruske države, in staro poljsko kraljestvo ustanoviti. Vatikan, pravijo, v Berolinu, jih pa pri vsem tem še podpira, ker želi Poznanjem s tem vstreti, da bi jim imenoval za nadškofa moža, ki bi bil po rodu sam poljski plemenitaš. Tak nadškof, pravijo v Berolinu, bi imel na Poznanjskem prevelik vpliv, ker bi kolikor toliko sam pripomogel k temu, da bi se Poljaki od Prusije odkrehnili; iz tega vzroka pa ravno v Berolinu takega ne bode potrdili. Za Rim se dobro vé, da ne bode prav nič prijenjal gledé lastnosti, ki jih od katoliškega nadškofa za Poznanjski sedež tirja, Bismark pa tudi svojo trdi, da dokler bo on živ, ne bo noben nadškof poljske narodnosti na Poznanjskem višje duhovske službe opravljal; iz tega toraj sledi, da bo Poznanjska škofija še nekaj časa prazna ostala.

Afganski emir, dosedanji edini prijatelj Angležev, je mož, da se ga mora z lučjo iskati. Pred Rusi se mu hlače tresejo, ker so njegovi ljudje od njih že nekoliko po plečih dobili, in si zarad tega presrečno želi zveze z Angleži, toda pravi, da mu morajo streljiva in vojakov poslati, ter letno podporo zvišati. Mož je že moral vedeti, da bode dobro opravil, ko je take pogoje stavil, sicer bi jih ne bil, kajti indiška vlada mu je vse troje obljubila. Le gledé vojakov je izrekel željo, da naj mu pridejo proti Rusom na pomoč samo do meje, da se ljudstvo ne bode preveč po nepotrebnem razburjevalo, kajti Angleži od poslednjega kretanja po Afganistanu niso nič kaj priljubljeni ondi. Indiški namestni kralj, Lord Dufferin, se na tiste čase tudi še prav dobro spominja, in je rekel, da s svojimi vojniki ne bo nikakor zopet v afganske gore silil, če ne bodo Afganci tega odločno zahtevali. Na vsak način bo pa vlada na to gledala, da bo, kolikor se bo le dalo, čuvala nedotakljivost tujega posestva. Že včeraj smo na tem mestu pisali, da je afganski emir jako nezanesljiv prijatelj in zaveznik, ki bo Angležem le toliko časa zvest ostal, dokler se mu od ruske strani vgodneje okoliščine ne pokažejo; tedaj bo pa Angležem hrbet obrnil, in ne rekli bi dvakrat, da se bode še proti njim z Rusi vred boril, kajti prijatelj, kterega si mora človek kupiti, je slabši memo od kritosrčnega sovražnika.

Izvirni dopisi.

Iz Železnikov, 12. aprila. Gospod vrednik! ali spravljate vse poročila od tod v svoj nenasitljivi koš, ali Vam nikdo nič ne poroča o veselih dnevih, ki so nam prisijali v zadnjem času! Dolgo časa spali smo spanje pravičnega. Ločeni po naravni meji, zmenili smo se malo „kaj po svetu se godi“, ker časopisi bili so pri nas, skoraj bi smel reči, bele vrane. Ni čudo toraj, da naš tržan govori še vedno po slovnici „Rešpehtarjeve kuharice“. Pesem slovenska, ki odmeva po visokih planinah, ne sliši se pri nas. Da, zaostali smo, živeči zarad nebržnosti. Pa zdramil nas je glas „Železnikar vstan“, ne Napoleon, ampak glas naših prečastitih duhovnikov, vnetih za vse dobro in blago. In glas njih ni bil glas vpijočega v puščavi. Združili smo se v „Bralno društvo“, da bi imel tudi nepremožni priliko se izobraževati. Takoj v pričeuku ogromno število 70, a sedaj šteje društvo že čez 100 udov. Številke govoré najbolj glasno, kako umestno je bilo. Ker

ni prepovedalo c. kr. glavarstvo društva, izvolimo si hitro stalni odbor, v kterega stavimo že po dosedanem delovanji polno zaupanje. Imena naših prečastitih duhovnikov, našega rodoljuba, g. Levičnika, zagotavljajo nas zadostno o vspešnem delovanji. Časnikov ima društvo 17 slovenskih, kojih nekaj se je naročilo, nekaj so mu jih prijazno prepustili drugi gospodje. Očitno hvalo in priznanje za naše društvo zasluži neumorno za svoje rojake delajoči, neutrudljivi g. učitelj, Levičnik. Brezplačno prepustil je društvu prostore, prepustil tudi udom knjige farne knjižnice na razpolaganje. Odkar se je začelo vstanovljati društvo, potihnilo je v trgu navadno besedovanje — vaška politika. Vse govorice sukale so se le o društvu; vse navdušeno je bilo za „Bralno društvo“. Željno je pričakovalo vse otvorenja! Napočil je veseli dan 6. aprila, Velikonočni ponedeljek. Priroda se vzbuja, krščanstvo praznuje, vstajenje je Kristusovo, Slovani klečé na grobu sv. Metoda, da se zahvalijo nebesom za neprecenljive dobrote, ki so nam jih rosila po svetih blagovestnikih, Cirilu in Metodu za vstajenje iz dušne smrti. Mi vstajamo iz divne letargije. Kako lepo soglasje, lepa harmonija! Zato smo pa obhajali spominski dan tisočletni Metodove smrti slovesno.

Krasno ozaljšana bila sta kipa ssv. Cirila in Metoda, ki dičita fasado naše farne cerkve. Kako občudovali so ju ljudje iz bližnjih fará, ki so tu sem k službi Božji prišli. Slovesnost cerkvena, h kateri so prišli vsi društveniki s pripetimi trobojnimi trakovi, vršila se je po predpisu škofijskega lista. Pokanje možnarjev naznanjalo je posamezne dele sv. maše. Ob 1. uri popoldne pa zopet oglasijo se topiči, od vseh krajev vró društveniki v svoje prostore, okrašene z zastavami. Pretesni so bili, ker prišlo je zraven tudi mnogo neudov. Sedaj nastopi g. predsednik, pozdravi v lepem, navdušenem, blizo pol ure trajajočem govoru zbrañe. Vse je tiho, vse pazi na vsako ognjevito besedo govornikovo. Ko pa končá govor: „Hej rojaki, opasujmo uma svitile meče“, ni hotlo biti konec odobravanja. Ginjaivo bilo je, ko se vzdigne društveni zapisnikar g. A. ter se s prisrčno besedo zahvaljuje gospodom, ki so pripomogli mlademu društvu na noge. Kreпки „živio“ razlegali so se daleč na okrog. S tem je bila slovesnost končana, ker v sedanjih razmerah ni bilo mogoče napraviti družega. Vse poseže vlastno po časnikih, ki so bili že pripravljeni. Razšli smo se, ko nas je vabil cerkveni zvon k popoldanski službi Božji z vročo željo, da bi ss. Ciril in Metod sprosila blagoslova mlademu društvu, da ne bi ogenj pojemal, da bi se navdušenje pokazalo še v lepšem svitu. Zato naprej, naprej! „Žanček“.

Izpod Gorjancev, 11. aprila. (*Hudodelstvo*.) Zelo se čudim, kako da „Slovenec“ nič ne poroča o groznem umoru, ki se je zgodil pretečene tedne na Belo-Kranjskem. Zločin je znan daleč po Hrvaškem in tudi k nam, ki bivamo saj nekoliko ur od dotičnega kraja, je prišla preko Gorjancev vest in sedaj gré od ust do ust. Stvar je ta-le: Neki devetletni deček iz vasi „Cerkvišče“ v fari Podzemelj, ne daleč od ceste, ki pelje iz Črnomlja preko Gribej v Karlovec, pasel je v logu poleg domače vasi svinje; blizo njega je pa drugi 14letni deček tolkel na cesti kamnje. Tu pride po cesti tuj človek, ogovori dečka, ki je kamnje tolkel ter ga prosi, naj mu pokaže pot proti Črnomlju in zato mu obljubi deset krajcerjev. Ko ta 14letni deček noče ž njim iti, gré tujec k onemu, ki sprejme desetico in gré nekoliko časa daleč ž njim. Nič več se ni vrnil k svoji čedi in ne k svojim staršem. Ta tujec, prava divja zver v človeški podobi, ga je zaklal v grmu in ostudno razmesaril. — Ko pridejo zvečer svinje same brez dečka domú, so mislili njegovi stari, da je kje v logu zaspal in ga gredó nemudoma iskat. Ali kako se vstrašijo, ko ga vgledata vsega krvavega ležati pod grmom! Bil je že mrtev in odrezan mu je bil del telesa. Oni deček na cesti je pa še vedno kamnje tolkel, ne da bi kaj videl ali slišal, kaj se je z njegovim tovarišem zgodilo. Ko so mu sporočili, kaj se je zgodilo, je povedal, da je prišel mimo prav čedno, meščansko oblečen človek, ki je spravil umorjenega saboj, ker on ni hotel ž njim iti. Obleka tujčeva je bila črna. Brodar ob Kolpi je pa pozneje naznanil, da se je tisti večer prav takošen človek prepeljal čez Kolpo in jo potem mahnul proti Karlovcu. Sodnija vse moči napenja, da bi zasledila morilca, pa do sedaj še ni nič gotovega znanega.

Oseba hudodelnikova kakor tudi to, da se je

hudobija zgodila pred Veliko nočjo in sicer na nedoraslemu dečku, je dala povod, da se tu po Dolenskem kakor tudi po sosednjem Hrvaškem enoglasno sodi, da mora biti vzrok ostudnega umora le židovski — talmudski fanatizem in talmudski velikonočni obred, ki potrebuje kristjanske krvi. Ako je to pravi vzrok, ni to nič kaj novega in temu se posebno oni ne bo čudil, ki je bral sodnijsko obravnavo o smrti sv. Simona, kterega so judje na Tirolskem umorili, ali o smrti onega kapucina, ki je bil pred kakimi 40 leti v Damasku od judov umorjen. No, pa čemu segati nazaj, ko nam je Tisza-Eslar še v živem spominu in še zdaj enaka obravnava v Galiciji ni končana.

Domače novice.

Prečastiti gospod JURIJ VOLC, stolni dekan,

je danes ob 1/2 11. uri popoldne mirno v Gospodu zaspal. Rojen 5. aprila 1805 pod Korenom na Gorenjskem, za mašnika kot semeniški duhoven posvečen l. 1831 prišel je g. Jurij Volc na jesen l. 1832 za kaplana v Loko, o novem letu 1836 pa za stolnega kaplana v Ljubljano. Toda že na jesen l. 1836 postal je duhovni voditelj (špiritual) v knezoškofijski duhovščini, ktero službo je opravljal mnogo let. Kot prvi obredoslovec je vredoval vse obredne knjige naše škofije, (direktorium, proprium sanctorum,) ter si je velike zasluge pridobil tudi za sostavo cerkvenega obrednika (Rituale). Presojeval in popravljal je tudi navadne molitvene in premišljevanjske bukve; priredil „Stoletno pratika“ od 1801—1901; dal na svetlo lastne „Pridige ob posebnih priložnostih“ leta 1848 zv. I.; spisoval čvrste sestavke v „Zgod. Danico“ koj od njenega spočetka; vredoval po odločitvi ranjkega kneza Alojzija „Sveto Pismo“ stare in nove zaveze z razlaganjem dr. J. Fr. Alliolita neutrudljivo, sam največ poslovenil I. II. III. Bukve Mojzesove; Jozvetove; male Preroke; evangelij sv. Janeza; I. in II. list sv. Petra, sicer pa družih pomočnikov prestave popravljal in zboljševal, da je težavno delo pod vodstvom marljivega in modrega gospoda Jurja Volca (str. XIV. XV.) dovršilo se l. 1856—59; Ranjki škof Slomšek so se umrlemu pri neki priliki osebno zahvalili za to njegovo delo, rekši: „Jaz sicer zgubim 800 gld. (ki so jih bili namreč že izdali, ker so hotli enako delo spraviti na svetlo,) toda rad jih zgubim, da je le sv. pismo srečno dovršeno“. Knez in škof Anton Alojzij Wolf pa pokazali so mu hvaležnost svojo s tem, da so ga l. 1858 izbrali za kanonika stolne cerkve; bil je canonicus poenitentiaris, examinador prosynodalis et ordinandorum, ob enem pa je postal že na jesen istega leta ravnatelj v Alojzijevišči, kjer je ostal do l. 1861. Pred nekimi leti je sostavljal v podobi domačega koledarja po „Zgod. Danici“ „Življenje svetnikov“ in posebej še „Življenje štirinajstih pomočnikov v sili“, kar je in bode Slovincem sploh v poduk in mnogotero dušno korist. Proti koncu l. 1877 bil je imenovan za stolnega dekana in novega leta dan 1878 slovesno vmeščen. Kdor je ranjkega gospoda dekana poznal, vé tudi, da je bil vse-skozi mož po volji Božji, pobožen in goreč duhoven, ubogim velik dobrotnik in ob enem tudi iskren domoljub. Pogreb njegov bode v četrtek popoldne ob štirih.

(Danes volil je II. razred) pri dopolnilnih volitvah v mestni zbor. Izvoljeni so bili gg.: Franc Potočnik, c. kr. stavbeni svetnik, s 143 glasovi; Ludovik Ravnkar, c. kr. sodnijski svetnik, s 139 glasovi; Peter Grasselli, župan Ljubljanski, s 144 glasovi in Toma Zupan, c. kr. gim. profesor in vodja Alojznici s 136 glasovi. Volit je prišlo 147 volilcev.

(Presvetli cesar) podaril je občini Griblje za napravo šole 200 gold. iz lastnega premoženja.

(Volilna komisija trgovinske in obrtne zbornice) v Ljubljani naznanja izid volitve dne 16. marca 1885. leta.

I. Od 455 volilcev, ker so imeli pravico voliti v I. in II. razredu trgovinskega odseka, volilo je 190 pravilno. Izvoljeni so pa sledeči gospodje: Franjo Hren, trgovec v Ljubljani, s 187, Vaso Petričič, trgovec v Ljubljani, s 186, Josip Kušar, trgovec v Ljubljani, s 184, Franjo Ks. Souvan, trgovec v Ljubljani s 184, Mihael Pakič, trgovec v Ljubljani, s 183, Ivan Perdan, trgovec v Ljubljani, s 180 glasovi.

II. Od 2186 volilcev, kateri so imeli pravico voliti v III. razred trgovinskega odseka, volilo je pravilno 865. Izvoljeni so pa sledeči gospodje: Josip Ribič, trgovec z instrumenti v Ljubljani s 838,

Blaž Mohar, trgovec s predivom v Škofji Loki, s 837,

Franjo Omersa, trgovec v Kranji, s 835, Tomaž Pavšler, trgovec z deželnimi pridelki v Kranji, s 835 glasovi.

III. Od 14 volilcev I. razreda obrtnega odseka je bilo oddanih 8 pravilnih glasovnic in izvoljena sta gospoda:

Maks Krenner, vodja kranjske stavbene družbe v Ljubljani, s 6,

Ivan Baumgartner, tovarnar v Ljubljani s 5 glasovi.

IV. Od 8432 volilcev, kateri so imeli pravico voliti v II. razred obrtnega odseka, volilo je 3483 pravilno. Izvoljeni so pa sledeči gospodje:

Anton Klein, lastnik tiskarne v Ljubljani, s 3384,

Ivan Dogan, mizarski mojster v Ljubljani, s 3379,

Ivan Nep. Horak, rokovičar v Ljubljani, s 3379, Alojzij Jenko, pekovski mojster v Ljubljani, s 3378,

Filip Zupančič, stavbeni mojster v Ljubljani, s 3378,

Oroslav Dolence, voščencinar v Ljubljani, s 3378,

Franjo Kollmann, steklar v Ljubljani, s 3370, Jernej Žitnik, čevlarski mojster v Ljubljani, s 3370,

Janko Kersnik, posestnik mlina in žage na Brdu, s 3361,

dr. Josip Poklukar, lastnik tiskarne v Ljubljani, s 3311 glasovi.

V. Od 27 volilcev, kateri so imeli volilno pravico v III. razredu obrtnega odseka, volilo je pravilno 11 in sta izvoljena gospoda:

Pankracij Eichelter, vodja fužin v Litiji z 11 glasovi in

Karol Luckmann, vodja kranjske obrtne družbe v Ljubljani, z 11 glasovi.

Vsi izvoljeni so izrekli, da prevzemo izvolitev.

(„Parto“) tresli so fantje na Velikonočni ponedeljek v hlevu krčmarja Jožeta Petelina iz Preserja pri Vrhniki. Že bolj proti večeru pridruži se jim v eni sapi še Andrej Žot fanta Franceta Smoleta iskajoč, kateri ga je bil popoldne ob tla metal in prelasal. Videl ga je bil namreč, da se je Smole v omenjeni hlev podal, ter si je mislil: ondi ga bom pa jaz. Smolet pa ni bilo več v hlevu, kajti zvit lisjak pobrisal jo je med tem časom, ko se je Žot zunaj obiral, na drugem koncu že zopet venkaj. Žot se zaradi tega pridruži ondi pod komando domačega hlapca Franceta Suhadolnika igrajočim fantom. Že so nekoliko „part“ stresli, ko se drugi hlapec Anton Otrin, ki je v hlevu spal, zbudi in igralce izganjati začne, ker mu je tako gospodar Petelin naročil.

To je pa prvega hlapca Suhadolnika tako vjelo, da je „parto“ pustil, v kot skočil po gnojne vile in s tistimi nad Otrina drl. Žot je opazil Suhadolnikov namen ter šel za njim, da bi mu zlodejstvo zabranil. Komaj pa Suhadolnik nekoga za saboj zasliši, se zasuje in ga z vilami po čelu česne, da se je Žot, kajti on je bil, takoj nezavesten zgrudil. Čez dva dni je umrl. Več ko se z oliko hvalimo, več surovine se med našo mladino nahaja. Naj bi taista ob nedeljah in praznikih po službi božji, namesto da pri šnopsi, pri kvartah in pri igranju sploh poseda, rajši kaj brala, bi je pa ne vlačili po ječah.

(Šnops in ženska) sta zlega, ki navadno žabjek in Grad z gosači napolnujeta. Zdaj ta, zdaj oni cepne deželni sodnji v roke, ker se je prvega ali

drugih premalo ogibal in je zbog njiju v prepir zašel s človeškimi postavami. Nekaj podobnega zgodilo se je na velikonočno nedeljo popoldne v Gorenji Ščetini, Loškega sodnijskega okraja. Fantje in dekleta zbrali so se popoldne v Boštjanovi bajti in so „ta kratkega“ vleki. (Sram naj bode deklet, ki posedajo za mizo, kjer se šnops pije!) Domu gredé sprla sta se fantalina Anton Kokelj in Janez Biček zaradi enega dekleta. Peter Stibel ju je jel pogovarjati in se je tako dolgo vmes vtikal, da ga je Kokelj s kolcem od zad po glavi vdaril. Splošen boj se prične. Vsak je imel že nekaj posla, ali je suval, ali tepel, ali lasal; le Blaže Tavčar ni vedel kaj bi začel. Ne pomišlja se dolgo divjak, temveč seže tudi po krepelce, ter s taistim Petra Štibilu tako po glavi obdeluje, da mu je pod rokami mrtev obležal. Tako se posvečuje Gospodov dan, osobito pa že dan spomina našega odrešenja.

(Brambovsko.) Brambovski strelski bataljon Pazin št. 73 premestil se bo s 1. julijem iz Pazna v Pulj.

(Is Karlovca) se nam piše, da so imeli poprejšnji teden ondi povodenj. Vsled deževja izstopila je Kolpa, še bolj pa Korana. Vsa raván proti Zagrebu bila je podobna velikemu jezeru, iz kterega so se vzdigovale posamezne kmečke hiše. Ljudje so se v čolnih v mesto vozili; nekteri so tudi od strahu pred nevarnostjo že hiše zapustili, kar pa ni bilo potrebno, ker se je vreme na bolje obrnilo. Poplava je na polju veliko škode naredila ali ponesrečil vendar ni nobeden. Mestu voda ni nagajala, samo živinski trg je bil pod vodo, in so zadnji petek morali trgovci z živino trgovati na cestah in nekoliko tudi po sprehajališči.

(Po groznem požaru.) ki se je dogodil prejšnji mesec v Kutinji (v Križki podžupaniji) zgubilo je nad petdeset ljudi stanovanje in živež. Milodare za nesrečne pogorelece prejema gosp. dr. Gustav Baron, vseučiliški prof. v Zagrebu (Kaptol h. št. 29.)

Razne reči.

— Nenavaden obrt. Pred nekoliko dnevi umrl je v Parizu starec, ki je v svoja poslednja leta verlo pametno iznašel sredstvo, da si služi kruh. Vsako jutro vstajal je ob dveh, ter vse delavce v svojem sosedstvu, od kterih je znal, da morajo iti rano za poslom, iz spanja budil. „Budilec“ je imel listino, v kateri so bila vpisana imena in stanovanja njegovih varovancev. Hodil je redno od hiše do hiše, v kterih so stanovali njegovi naročniki, zakričal pred vsako, ter še le tedaj dalje se napotil, kadar se je prepričal, da ga je slišal dotičnik. Vsak delavec plačal mu je na dan en sous. Naročiti se je moglo na teden, pa tudi na celi mesec, in tedaj je cenejše računal. Najboljše je stal po zimi, ko so dolge noči. To službo je opravljal več let vestno in točno. Pri pogrebu „budilca“ prisotni so bili vsi njegovi naročniki ter so ga spremili celó do groba.

— Plača predsednika severo-amerikanskih zjedinenih držav iznaša, kakor je znano, 50.000 dolarjev. Vrh tega pa dobiva še iz vkupne blagajne vsih držav 36.000 za plače prezidijalnih svetnikov, 3250 dolarjev za privatnega tajnika, 2250 dolarjev za asistenta, 2000 dolarjev za stenografa, 1200 dolarjev za slugo, 900 dolarjev za stražarja, 1400 dolarjev za telegrafista, 860 dolarjev za kurjavo, in 8000 dolarjev za druge stroške, n. pr. za pisarno, konje itd. Vrh tega dobiva še 12.000 dolarjev za vzdrževanje „bele hiše“, v kateri se zboruje, in za pohištvo v nji, 2500 dolarjev za drva, 4000 dolarjev za vrt in 15000 dolarjev za razsvetljavo in druge potrebe. No, za silo se že živi!

Telegrami.

Dublin, 14. aprila. Angleška prestolonaslednika odpeljala sta se iz Corka med navdušenimi pozdravi naroda. Demonstracija za Parnella, ki jo je lordmayor provzročil, se ni posrečila.

London, 13. aprila. Lumsden zasedel je jako trdno strateško stališče v Tirpulu ob reki Herirud, če bo treba, da bode Ruse pred Heratom zadržaval.

London, 14. aprila. „Times“ potrjuje, da se Rusi ob reki Murghab dalje pomikajo. Pričakovati se sme, da se bodo še sprejeli z Afganci. Ako bo treba, dovolil se bode britanskim četam prehod po Afganistanu. Dolenja zbornica je sprejela adreso za odgovor na kraljičino sporočilo, tikajoče se re-

serve, Gladstone je rekel, da vlada le še natančnejih sporočil pričakuje od Lumsdena, ki je ravnokar v Tirpulu.

Kahira, 13. aprila. Vstaja v Kordofanu proti Mahdiju se vedno bolj širi. Mahdi pojde sam tje, da jo zaduši, v Chartumu bo pa namesto sebe emirja postavil.

Novi Jork, 13. aprila. Pokrajino Minetoba napadli so Indijanci iz družin držav. Po deželi se klatijo požigajoč in pleneč. Vlada je poslala vojake proti njim. Pokrajini San Salvador in Honduras sklenili ste mir in se je pokrajina Honduras takoj pridružila zvezi proti Guatemali. Čete se proti mestu Guatemala pomičejo.

Umrli so:

10. aprila. Ivana Pogibu, delavčeva hči, 9½ mes., Koldvorske ulice št. 20, božjast.

11. aprila. Frane Pfeifer, umirovlj. stotnika sin, 6 mes., Poljanski nasip št. 26, sušica.

V bolnišnici:

8. aprila. Lenka Bizovičar, delavčeva žena, 39 let, pljučnica.

10. aprila. Liza Lušina, gostija, 43 let, vnetica možganske kožice.

11. aprila. Marija Samotorčan, delavka, 24 let, jetika.

Tujci.

12. aprila.

Pri **Maltči**: Kirchbaumer, Neubauer, trgovca, z Dunaja, — Fuchs, grajščak, iz Kokre. — Josip Ousehan, c. k. nadgojzdar, iz Kostanjevice.

Pri **Slonu**: Helena Kunz, sasebnica, iz Draždan. — Tekla Schwarz, iz Freiburga. — Rudolf Gunost, časnikar, z Dunaja. — Ladislav Hochmann, inženir, z Dunaja. — Julij Kaiser, c. k. poročnik, iz Beljaka. — Jeglič, s soprogo, iz Logatca.

Pri **Bavarskem dvoru**: Josip Ramor, Antonija Machata, zasebnika, iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Adolf Mucha, železn. uradnik, s soprogo, z Dunaja. — Avgust Wileho, trg. pot., iz Inomosta. — Janez Hepp, uradnik, iz Frikhofena. — M. Algaier, tovarniški voja, iz Feldkirchena. — A. Destoles, zasebnik, iz Cenciderta. — J. Hauhart, zasebnik, iz Tržiča.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

14. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	79 gl. 40 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	79 „ 85 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103 „ 20 „
Papirna renta, davka prosta	95 „ 10 „
Akcije avstr.-ogerske banke	848 „ — „
Kreditne akcije	279 „ 60 „
London	126 „ 45 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 97 „
Ces. cekini	5 „ 88 „
Nemške marke	61 „ 60 „

(6) Naznanilo.

V zalogi podpisane bukvarne so izšle nove „Smarnice“ za leto 1885 z naslovom:

AVE MARIJA!

Podučljivo razlaganje molitve „Češčena si Marija!“

Za šmarnično opravilo spisal

JOŽEF KERČON,

duhoven ljubljanske škofije.

Z dovoljenjem visokočastitega kapitelvikarstva ljubljanske škofije.

XII, 338 str.

Te „Smarnice“ se odlikujejo po posebno dobro odbrani tvarini in praktični izdeljavi. Že ime preč. gosp. pisatelja, vnetega pospeševatelja Marijine slave, je porok, da bo ta prelepa Marijina knjiga v sreih vernih Slovencev na novo poživila ljubezen in vdanost do prečiste Device in Matere Marije ter posebno dobro služila prelepi majnikovi pobožnosti.

Tvarina je tako-le razvrstena:

Materni dom — Marijina prva daritev — Mati, pozdravljena od Boga — Mati, pozdravljena od ljudi — Materno ime (2) — Materno srce (2) — Materna čast — Materna slava (2) — Materni dar (4) — Materna sreča (3) — Materna moč (3) — Materna bolečina (3) — Materni blagoslov (4) — Materna zvestoba (2) — Materna beseda za slovo — Pridejana je sv. maša, molitve po vsaki tihi maši, lavretanske litanije in sv. križev pot itd.

Cena letošnjim „Šmarnicam“ je taka-le:

Vezane v pol usnji . . . . . — gl. 90 kr.
„ vse v usnji . . . . . 1 „ — „
„ „ „ z zlato obrezo 1 „ 20 „
Po pošti 10 kr. več. Kdor jih 12 skupno naroči, dobi ene za nameček.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.